

системи національної безпеки, а також у певній мірі суперечить деяким положенням чинного законодавства України.

У багатьох випадках навчальна програма, за якою здійснюється підготовка майбутніх кадрів не забезпечує належним чином знаннями, які необхідні для практичної діяльності, що як наслідок не забезпечує якісну підготовку для сектору безпеки і оборони.

Органам сил безпеки України варто звернути увагу на питання кадрового забезпечення щодо всіх етапів, таких як добір кадрів, навчання працівників, професійна підготовка а також перепідготовка.

Отже, можна сказати, що зарубіжний досвід провідних держав світу відіграє неабияке значення для підготовки працівників у сфері оборони і безпеки нашої держави.

Список бібліографічних посилань

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 25.04.2018).

2. Buzan B., Hansen L. The evolution of international security studies. N. Y. : Cambridge University Press, 2009. 383 p.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: указ Президента України від 14.03.2016 № 92/2016 // Президент України : офіц. інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> (дата звернення: 25.04.2018).

Надійшла до редколегії 27.04.2018

УДК 351.74

О. А. ЧЕРНИШ,

курсант Прикарпатського факультету

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ю. А. Ваньчик, кандидат юридичних наук,

викладач адміністративних та цивільно-правових дисциплін

Національної академії внутрішніх справ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Поступовий перехід діяльності вітчизняних силових структур, в тому числі й Національної поліції України, до Європейських стандартів навчання, збройна агресія, що відбувається на сході нашої держави зумовлює перегляд змісту навчання працівників поліції, які виконують професійні обов'язки в зоні антитерористичної операції, зростання кількості протиправних діянь, які вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки, сучасних інформаційних технологій, на ґрунті расової нетерпимості, ксенофобії тощо. Потребує від усього особового складу Національної поліції володіння сучасними професійними знаннями та навичками щодо протидії злочинності, груповим порушенням публічної безпеки та порядку, виявлення та знешкодження організованих злочинних груп тощо. Безумовно, що в цьому контексті важливу роль має відігравати вивчення найкращого вітчизняного та закордонного досвіду підготовки фахівців. Спираючись на вищевикладене, у своїй роботі ми зупинимось на деяких особливостях підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Питаннях, які, на нашу думку, мають підняти на новий рівень організацію освітнього процесу у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, практичних підрозділах Національної поліції України та поліпшити загальний професійний рівень майбутніх фахівців правоохоронної сфери. Якщо ми

проаналізуємо стандарти навчання поліцейських, які пропонуються Міністерством юстиції США, то зможемо побачити, що до обов'язкових навчальних дисциплін віднесені: поводження з вогнепальною зброєю, навички самооборони, спеціальна фізична підготовка, тактика патрулювання, перша медична допомога, оформлення процесуальних документів, навички володіння комп'ютером, культурна різноманітність і толерантність, стратегії community policing, управління конфліктами та навички медіації [1].

Отже, має бути враховано при розробці нових галузевих стандартів підготовки курсантів та слухачів у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання за спеціальностями «Право» та «Правоохоронна діяльність», а також при розробці програм первинної професійної підготовки та післядипломної освіти працівників Національної поліції. Слід також звернути увагу на необхідність збільшення терміну первинної професійної підготовки майбутніх працівників поліції до 6 місяців (850 годин загального навантаження). Звернемо увагу й на те, що у США велика увага приділяється практичній підготовці випускників академій поліції. Після її закінчення випускники проходять попередню «адаптацію» у практичному підрозділі тривалістю 2 тижні. За цей період новачки пристосовуються до нової обстановки, знайомляться з інструкторами наставниками, які готуватимуть їх до практичної роботи. Підготовка розпочинається з того, що весь керівний склад відділу поліції знайомиться з новоприбулими. Новачки отримують «Практичний посібник з підготовки поліцейських» і «Щоденник-довідник з підготовки», в якому фіксується хід підготовки, успіхи і невдачі, звіт про обсяг отриманих знань. Поліцейські стажисти відвідують місця, де їм доведеться бути під час виконання службових обов'язків (лікарні, установи, суди), знайомляться з їх роботою та документацією, вчать скласти документи. Двотижнева підготовка служить «містком» для переходу до 16-тижневої (640 годин) програми практичної підготовки, яка здійснюється для полегшення переходу від статусу випускника поліцейської академії до посади співробітника підрозділу поліції.

Підготовка працівників поліції Польщі складається з різних рівнів і включає наступні стадії:

1. Базова підготовка. Основні завдання: розвиток базових навичок та практичної техніки для виконання основних поліцейських обов'язків. Особи, які пройшли підготовку цього типу, що проводиться в центрах підготовки поліцейських та є обов'язковою для початківців, призначаються на нижчі посади. З 2001 року базова підготовка офіцерів польської поліції спрямована на набуття суто спеціальних навичок. Крім теоретичних знань, офіцери поліції набувають і покращують практичні навички, необхідні для виконання завдань, які будуть виконувати після закінчення підготовки.

Протягом підготовки велика увага приділяється формуванню в офіцерів поліції наступних рис: самодисципліна, чесність, обов'язковість, відповідальність і мужність.

Базова підготовка складається з двох стадій:

а) першу стадію базової підготовки проходять офіцери підрозділів профілактики, кримінальної поліції та допоміжних служб, а її тривалість становить 15 тижнів. Після закінчення цієї стадії офіцери поліції допоміжних служб можуть призначатися на посади у своїх підрозділах. Програма включає питання, що стосуються базових знань і вмінь, зокрема, в наступних сферах: правові питання; принципи професійної етики поліцейського та прав людини; користування засобами радіозв'язку та інформаційних систем; ідентифікація осіб; використання спеціальних засобів і вогнепальної зброї; надання першої допомоги потерпілому; затримання особи тощо;

б) офіцери поліції підрозділів з профілактики злочинності та кримінальної поліції повинні пройти другу стадію базової підготовки – спеціальну підготовку, тривалість якої визначається характером майбутньої посади. У середньому вона триває близько чотирьох місяців. Програму навчання для цієї стадії вибирають відповідно до спеціалізації групи: профілактика злочинності, контроль за дорожнім рухом, оперативна робота, експертологія, оперативна техніка. Закінчується ця стадія іспитами, які дозволяють встановити, чи засвоїв офіцер професійні знання та навички, необхідні для виконання майбутніх службових

завдань. Успішна здача іспиту є обов'язковою умовою для присвоєння молодшого офіцерського звання.

2. Спеціальна підготовка (середній рівень). Кандидатами на навчання є особи, які пройшли базову підготовку. Спеціальну підготовку проходять офіцери поліції для виконання завдань у межах якоїсь певної області і отримують середню професійну кваліфікацію. Офіцери патрульної служби та служби профілактики злочинності проходять підготовку, яка дозволяє їм отримати призначення на посади окружного констебля, чергового офіцера, командира взводу патрульної служби та служб швидкого реагування, командира взводу профілактики злочинності. Офіцери кримінальної поліції проходять підготовку для роботи в оперативно-розшуковій службі, а також службі по боротьбі з економічними злочинами.

3. Вища професійна підготовка (вища освіта і післядипломне навчання) здійснюється Вищою школою поліції в Щитно. Кандидатами на навчання є особи, які пройшли базову і спеціальну підготовку. Школа дає своїм студентам знання, необхідні для отримання офіцерського звання і призначення на посади командного складу. Крім того, цей навчальний заклад забезпечує післядипломне навчання випускникам, що спеціалізуються в різних сферах правоохоронної діяльності. Професійна підготовка працівників поліції Польщі організована таким чином: *централізоване підвищення кваліфікації* здійснюється навчальними підрозділами поліції, відбувається у формі спеціалізованих курсів, відповідно до програм, затверджених офіційними наказами головного коменданта поліції; *локальне підвищення кваліфікації* має «польовий» характер, що здійснюється підрозділами поліції або структурними одиницями цих підрозділів; *зовнішнє підвищення кваліфікації* – організоване поза поліцейськими підрозділами у ситуації, коли навчальні проблеми з різних причин не можуть бути вирішені у рамках центрального або локального підвищення кваліфікації (наприклад підвищення кваліфікації у цивільному навчальному закладі) [3]. Слід звернути увагу на такий компонент підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів за кордоном, як використання в процесі професійної підготовки сучасних інформаційно-комунікаційних технологій взагалі та технологій дистанційного навчання зокрема. Міжнародні стандарти підготовки працівників правоохоронних органів свідчать про широке використання можливостей цього виду навчання у підготовці поліцейських. Це, наприклад дозволяє: створити електронні бази навчальних матеріалів, які є доступними для осіб, що проходять навчання у будь-який час та в будь-якому місці; організувати постійний зворотній зв'язок слухача з викладачем, надавати допомогу та своєчасні консультації ти, хто цього потребує; винести частину теоретичного навчального матеріалу на самостійну роботу, звільнивши тим самим час на відпрацювання практичних навичок та дій, які супроводжують діяльність працівника правоохоронного органу, тощо.

Проведене дослідження дозволяє нам зробити відповідні висновки та узагальнення:

1. Процес підготовки працівників правоохоронних потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передових національних і міжнародних стандартів.

2. Сучасні реалії вимагають розробки державних стандартів вищої освіти у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій із запровадженням принципу спеціалізації.

3. Вбачається необхідним перегляд програм підготовки фахівців, які існують зараз, із метою їх оптимізації та скорочення (виключення) навчальних дисциплін, які вивчаються у загальноосвітніх навчальних закладах або не відповідають сфері діяльності МВС України та Національної поліції України, із одночасним збільшенням кількості практико орієнтованих дисциплін і дисциплін професійного спрямування.

4. Слід передбачати практичне стажування для випускників програм первинної професійної підготовки (працівників патрульної поліції) після закінчення вищого навчального закладу. Вважаємо, що після закінчення програми він повинен деякий час виконувати обов'язки під керівництвом наставника, задля належної адаптації для роботи у органах та підрозділах Національної поліції.

5. Необхідно продовжити практику залучення працівників практичних підрозділів Національної поліції до проведення навчальних занять з курсантами та слухачами курсів підвищення кваліфікації у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, широко застосувати в освітньому процесі методи активного навчання.

6. Слід продовжувати системне застосування в освітньому процесі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі технологій дистанційного навчання.

Список бібліографічних посилань

1. Reaves B. A. State and Local Law Enforcement Training Academies, 2006 : Bureau of Justice Statistics Special Report : February 2009, NCJ 222987 : Revised 4/14/09 / U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, [2009]. 15 p. URL: <https://www.bjs.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=1207> (дата звернення: 14.04.2018).

2. Cadet training // Royal Canadian Mounted Police : [офіц. сайт Королівської канадської кінної поліції]. Date modified: 2016-05-01. URL: <http://www.rcmp-grc.gc.ca/en/cadet-training> (дата звернення: 14.04.2018).

3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20150000593> (дата звернення: 14.04.2018).

4. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Харків : ХНУВС, 2015. 112 с.

5. Зозуля І. В. Реформування системи МВС України: загальні проблеми. *Право України*. 2004. № 2, т. 3. С. 53–59.

Надійшла до редколегії 24.04.2018

УДК 159.923:371.134:351.74(477)

В. Є. ЧЕРНУТА,

курсант факультету № 1 Одеського державного університету внутрішніх справ;

Ю. В. МАТКОВСЬКА,

студентка 3 курсу факультету № 4 Одеського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Т. Г. Щурат, кандидат юридичних наук, викладач кафедри ОРД факультету № 1
Одеського державного університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У наш час психологічна підготовка поліцейських є дуже важливим питанням сьогодення. Відповідно до п. 51 Положення про Національну поліцію України в підрозділах поліції треба організовувати систему психологічного забезпечення співробітників Національної поліції і забезпечувати її функціонування, оскільки це дуже впливає на психологічну підготовленість та психологічний стан працівників в несприятливих, надзвичайних ситуаціях. Відштовхуючись від сказаного можна сказати, що психологічна підготовленість поліцейського є комплексною складовою професійної майстерності співробітника. Це взагалі є сукупністю сформованих і розвинених психологічних характеристик працівника національної поліції, що відповідає специфічним і важливим психологічним особливостям оперативно-службової діяльності та виступаючих однією з необхідних передумов її здійснення. Вона складається з чотирьох груп компонентів:

1. Професійно-психологічної орієнтованості і чутливості співробітника (прагнення, інтерес і вміння розуміти психологічні аспекти ситуацій і людей, з якими він має справу, вміння розібратися в них);